

Ex 12,21-36 Hod Beránka

Autor přípravy

[Tomáš Trusina](#)

1. První reakce

cože to vlastně mají Izraelci slavit? Porážku, obětní hostinu? Jaktože toho beránka nikdo nelituje? Co znamená, že nám do toho můžou mluvit děti?

můžeme se k tomu připojit jako křesťané? A jak?

"I stalo se" (v. 29) - tohle zní skoro vánočně. Nezdělává se tady na všechny ty liturgické Noce? Co se nám tu k nim poví?

půjde tenhle text dohromady s Velkým Pátkem, zvlášť máme-li ho se sborem zažít jako "Když zřím ten divuplný kříž"?

2. Text

2.1. Pracovní převod

(podobnost s kralickou není vůbec náhodná)

imperativy velkým, perfekta tučně

21 A svolal Mojžíš - všechny starší Izraelské, a řekl JIM:

VYBEŘTE a VEZMĚTE SOBĚ beránka - po čeledích SVÝCH,

a PORAŽTE přeskočnicka /tj. slavte paschu - hod velikonočního beránka.

22 A vezmete svazek yzopu,

a omočíte v krvi,

kteráž bude v (kultickém) laboru,

a dosáhnete(pomažete) nadedveří a na obě veřeje - tou krví,

kteráž bude v (kultickém) laboru;

A VY - NE VYCHÁZEJTE - ze dveří domu SVÉHO

až do jitra.

23 A přijde/bude se ubírat - Hospodin,

aby (roz)bil Sevření,

a užří (tu) krev - na nadedvěří a na obou veřejích,
a přeskočí Hospodin - ty dvěře,
a NE-dá zhoubci
aby vešel do domů VAŠICH
aby (po)bil.

24 I ostříhati budete slovo/věc toto
- za ustanovení TOBĚ i synům TVÝM až na věky.

25 A stane se
že vejdete do Země,
kterou dá Hospodin VÁM,
tak jak promluvil,
a ostříhati budete - službu TUTO.

26 A stane se
že řeknou VÁM synové VAŠI:
ČÍM - služba TATO - pro VÁS/VÁM?

27 I řeknete:
Oběť přeskočníka/velikonočního beránka - toto Hospodinu,
který přeskočil - domy synů Izraelských v Sevření,
když bil JEJ - Sevření,
- a domy NAŠE - vytrhl/vysvobodil.

A sklonil Lid a poklonil se.

28 A šli (tj. nechali se nasměřovat)
a učinili - synové Izraele,
tak-jak při/u/kázal Hospodin - Mojžíšovi a Aronovi;
tak učinili.

29 A Stalo se v půli té noci
a Hospodin pobil - všecko prvorozené - v zemi Sevření,
od prvorozeného Faraonova,
kterýž seděti měl na JEHO trůnu,
až po prvorozeného vězně,
kterýž v domě díry/žaláři,
- i všecko prvorozené domácích zvířat.

30 I vstal Farao - té noci oné,
a všickni služebníci JEHO
i všickni Egyptští,
a stal se křik veliký v Sevření;

nebo žádný dům, kde žádná tam smrt.

31 A zavolal k Mojžíši a Aronovi - v noci,

řekl:

VSTAŇTE,

VYJDĚTE - z prostředku lidu MÉHO,

i vy

i synové Izraelští,

a JDĚTE

SLUŽTE Hospodinu,

jakž jste mluvili.

32 I brav VÁŠ i skot VÁŠ VEZMĚTE,

tak jak jste mluvili,

a JDĚTE

a požehnáte také MNE.

33 I povzbuzovali/posilovali Egyptští - lid,

aby urychlil

aby odešel - z země;

nebo pravili:

"Všickni MY umírající."

34 A vzal Lid - těsto SVÉ,

předtím než vykvasilo,

díže JEJICH obtažené v šatech JEJICH na ramena JEJICH.

35 A synové Izraelští učinili - jak řekl Moše;

a požádali od Egyptských - kultické náčiní stříbrné i zlaté, i šaty.

36 A Hospodin dal milost Lidu - před očima Egyptských,

a splnili žádost JEJICH.

I otrhali (NCL!) Egyptské. (// k v. 27)

2.2. Poznámky k textu

v.21: ORAŽTE přeskočníka: tj. slavte paschu, hod velikonočního beránka jako slavnost "přeskočených" (viz v. 23)

v. 22: Nevycházejte - bude to "o vás bez vás"

v. 23: aby - aby - aby: tři účelové věty vystihují záměr příběhu:

za 1) bude se ubírat - Hospodin, aby (roz)bil Sevření: Egypt není prostě "nepřátelský národ", ale MICRAJIM, tedy místo otrockého sevření; smrtící Svěrák, držící pevně a sebejistě ve svém područí. Tyhle jeho rysy stále naléhavěji vystupují od Ex 1. Sotva kde jinde najdeme, jak ovládá hřích a smrt, že má dějinnou i duchovní podobu, a jak jsou tyto roviny provázány. Micrajim je vystižení beznadějného stavu, z něhož se člověk sám nedostane. Ten teď Hospodin rozbije.

za 2 a 3) a uzří krev - a přeskočí Hospodin - a NE-dá zhoubci, aby vešel do domů VAŠICH - aby (po)bil. Vás osvobodivé rozbíjení přeskočí. Je užitečné si uvědomit, že to není jízdní řád ani předpověď, ale předpis pro slavení: "To čiňte na mou památku". Zpřítomněte si, že patříte k těm, kterým byla uprostřed zkázy otevřena cesta ke svobodě. Znamením té otevřené cesty je - z Boží i lidské perspektivy - oběť. zhoubce: od ŠCHT: kazit, ničit (viz Gn 18,31nn; Gn 19). mašchít - působilatel zkázy; zhoubce "genocidních" rozměrů (viz Sd 20; 1 Sa 26,15)

v.27: katechetické shrnutí - pro děti (zvl. užitečné pro křesťany) - zestručňující sumář si nelibuje ve zkáze Egypta, o to víc slaví vysvobození.

domy NAŠE - vytrhl/vysvobodil - Ex 2,19; 3,8.22; 5,23; 6,6; 12,27.36; motiv se vine jako červená linie nejvlastnějšího záměru exodovského příběhu. Srovn. např. Ž 18,18; 33,16,19. Katecheze uvádí do správné perspektivy - nevnímáme (ani my křesťané) příběh jaksi "divácky zvenku" - ale zvenitř: jsme součástí toho společenství v micrajimské nouzi, které potřebuje, aby ho Hospodin vysvobodil.

vv.27b-28: opakované „šli a udělali“ vystihuje, že se vlastně tím slovem o slavení veliké noci nechali nasměrovat.

v. 29a: I stalo se... redakční obrat s významem „čtenáři a posluchači pozor, teď se děje jako v nebi, tak i na zemi.“

prvorození - reprezentanti Egypta, především jeho božstev. Protekční zasvěcenci. Pro správnou souvislost není bez významu připomenout si jako kontrast Ex 4,22n příp. Oz 11,1 (Mt 2,15): Tak Bůh miloval svět, že svého zotročeného syna vysvobodil z Egypta, aby každý, kdo věří, věděl, že těchhle spárech smrti nemusí zahynout.

v.30: Křičí Egyptští, čas křiku zotročeného Izraele (Ex 3,7.9) skončil.

v.31: Farao POVOLAL Mojžíše a Arona: po všech odkladech a překážkách (8,21 - přineste oběť v zemi; 9,27 - zhřešil jsem, prostě Hospodina; 10,24 Služte - ale bez bravu a skotu) zazní nyní z faraonových úst naplno, bez vytáček a omezení JDĚTE. Zatímco nepropustnost

(9x NE) faraonových slov se rozpadla, Hospodin splnil svůj slib, který se zdál naprosto nereálný a nedosažitelný (viz 7,1)

v.32: jděte a požehnáte také MNE - ČEP překládá „vyproste požehnání“ (snad, aby skončila záhuba prvorozených?). Doslovný překlad může naznačovat něco daleko zásadnějšího, než odevzdanost toho, který se na chvíli dostal na kolena: Farao konečně uznává "prvorozenost" Izraele a požehnanost jeho cesty, která právě začíná - a která není jen pro Izrael, ale pro všechny národy, které s ní přijdou do styku (viz Gn 12,2-3).

v.34: Lid vzal těsto, předtím než stačilo vykvasit - t.j. jdou s NOVÝM těstem na novou cestu. Kdo na ni zadělal?

3. Podněty ke kázání

a/ Čím je vám událost to noci, proč ji slavíte?

* "křesťané" se tak ptají možná o vánocích - ale židé o velikonocích...

Toto je oběť velikonočního beránka, která připomíná: když Hospodin rozbíjel zotročující Sevření, domy NAŠE vysvobodil.

Oč méně je ta noc tichá, o to více je svatá, protože je to noc Hospodinova vítězství: základem Velikonoc je "veliká noc" noc, kdy se děje tajemné, neuchopitelné vítězství Hospodinovy pravdy, lásky nad lží a nenávistí.

Takto se nám už na Velký Pátek stávají velikonoce hodem Boží spásy.

b/ domy NAŠE vysvobodil

* otázka, uvádějící nás do správné perspektivy: proč to slavíme my, čím jsme zasaženi, co nás otkalo a potkává - a tedy s jakou naší nouzí a zotročeností se ten příběh a jeho Bůh utkává? "Nestranného" pozorovatele příběh zmate, nemá pro takovou figuru místo. V perspektivě vyprávění je to zcela natvrdo: buď toužíme uslyšet a opět slavit, že je blízko spása, že s ní Bůh přichází - nebo nám zůstane perspektiva života v poddanství faraona.

c/ Hospodin udeřil na Egypt

Hospodin rozevřel Svěrák otroctví. Rozpáčil ho, docela rozlomil.

Nelze zamlčet otázku - co s tím, že té noci řádila smrt?

Zhoubce, který ji rozséval, šel přesně - po prvorozených. Odnímal Egyptu ty, kteří představovali jeho budoucnost: z perspektivy zotročených budoucnost dalšího otroctví, budoucnost nářku a beznaděje, budoucnost nelidského zacházení s nezaštitěnými příchozími. Tahle perspektiva je důležitá - v perspektivě vyprávění a jeho tradování nejde o teodiceu, ale o rozpomínku na vysvobození.

Prvorození - potomci - chránění protekcí egyptských božstev - těch božstev, v jejichž jménu farao vydával smrtící rozkazy proti Izraeli, v jejichž jménu utahoval šrouby otroctví, božstev v jejichž síle devětkrát vzdorně pohodil hlavou a rozhodl "Hospodina neuznávám a Izrael nepustím!"

Ted' se ukázalo, že ta božstva nedokážou ochránit své protekční zasvěcence. Že síla země svíravého otroctví je zlomena. Že pán domu otroctví ztratil půdu pod nohama i nebe nad hlavou.

JDĚTE - A POŽEHNÁTE TAKÉ MNE.

Jako by Farao, který ztratil svého prvorozeného, alespoň pro tenhle okamžik, pro tuto poznal a uznal: tím pravým prvorozeným, který přináší život a požehnání - je prvorozený Hospodinův.

Má se - a jak? - vyslovit či doslovit, že až půjde smrt po novozákonním jednorozeném, taky zůstane bez protekce?

d/ naše domy vysvobodil. Vytrhl nás, dal nám vykročit.

Víš, moc jsme mu tenkrát nevěřili. Otroctví nás tak vydeptalo, že už jsme neměli ani sílu věřit.

Ale pak začal Hospodin lámat obruče otroctví jednu za druhou - a tak, když přišel Mojžíš se zprávou: "přišel čas, dnes v noci se vytratí každý z nás" - uvěřili jsme mu. Uvěřili jsme, že nám mává svobodná zem.

e/ co nás ujistilo, že nás zhouba pomine - oběť beránka.

Nevíme přesně, co se tehdy v Egyptě dělo. Seděli jsme doma zavření. To nejvlastnější, co se dělo té noci, to stejně zůstává tajemstvím. Přeskočila nás rána - a my jsme se mohli sebrat a jít. Ale u stolu beránka bez vady jsme ujišťováni, že dílo tohoto vysvobození platí otcům našim i nám i budoucím.

4. Užitečná literatura:

Exodus, kapitoly 1 - 12. Příručka SR ČCE z r. 1987. Neuškodí přečíst si podkapitolku Vysvobození z Biblické abecedy k. H. Miskotteho (vyd. EMAN, s. 133) - či něco z Místo svobody od F. Bovona (vyd. Mlýn).

Liturgické období

[velikonoce](#)

edice

21

[stáhnout PDF](#)